

Felőlés szerkesztő:
HALÁSZ IMRE.
Szerkesztőségi iroda:
 Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).
Kéziratok vissza nem küldetnek.
 A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez
 intézendők.
 Szétküldés körül panaszok a szerkesztőségnek küldendők be.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI NAPILAP.

Kiadó-tulajdonos:
HALÁSZ IMRE.
Kiadó-hivatal:
 Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).
ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
 helyben és vidékre: Egy évre... 20 ft. Negyedévre... 5 ft.
 Felelős: ... 10 ft. Egy hónap... 1.00
 Egy szál ára 6 krajczár o. é.
 Hirdetések a kiadóhivatal által árjegyzék szerint számítanak

164.	165.50
94.	95.
17.50	18.50
13.75	14.25
16.25	17.
26.	26.50
28.50	27.
13.75	14.
33.50	34.
17.25	17.75
16.	16.50
109.	110.50
21.	23.
21.	22.
94.45	94.80
92.45	92.2
54.15	54.25
111.	111.20
44.15	44.20
5.25	5.25
8.91	8.91
105.85	106.
1.64	1.64

KÖZÉRDÉK
 előfizetési ára:
 Egy óra 1 ft 80 kr.
 Negyedévre 5
 Félévre 10
 Egy évre 20
 Gyűjtőknek minden tíz példányra
 egy tiszteletpéldány jár.

Budapest, február 1.

A képviselőház mai ülésében folytatván a költségvetés tárgyalását, gr. Lónyay és Meinhart szolt. Hosszasan és részletesen beszélt pénzügyi és közgazdasági kérdéseinkről, kiterjeszkedve a létező bajokra s azok orvoslásának módjaira.

Lónyay elfogadja ugyan általánoságban a költségvetést, de megvárta volna a kormánytól, hogy biztosítékot nyújtson az iránt is, hogy azon eszközökkel, melyeknek megszállását kéri, a czél el lesz érve. Támadásaiban és kifejezéseiben azonban koránt sem volt oly éles a kormány ellen, mint báró Sennyey: s úgy véltük ki, hogy a költségvetést megszállás ezen kormányának is, amit báró Sennyey valószínűleg nem tesz.

Lónyay gr. beszédének főjelentése azon számos gyakorlati javaslatban fekszik, melyeket részint a megtakarítások eszközöské, részint a jövődelmek fokozása körül kifejtett és teljes figyelemre méltók. E tekintetlen eszmékben összehasonlítottanul gazdagabb mint Sennyey, kinek egyes fejtegetéseitől Lónyay határozottan eltérő álláspontot foglalt el.

Lónyay gróf után Bartal György kereskedelmi miniszter állt fel s egy az ülést további folyamát betöltő nagy hatású szónoklatot tartott, mely Sennyeynek rövid felszólalására adott alkalmat. Mindkét beszédre visszatérünk holnap s egész terjedelemben közöljük azokat.

Szerbia és Németország.

Budapest, febr. 1.
 A „Kölnische Zeitung“ legújabb vezércikkében egy igen fontos nyilatkozatot hoz, mely a magyar politikuskok figyelmét a legnagyobb mértékben megérdemli. A „K. Z.“ megemlítvén a belgrádi német konzul ismert esetét, ezzel kapcsolatban idézi a „Közérdek“ külügyi cikkoroszátának, a „Norddeutsche Allg. meine Zeitung“ által legújában közölt kivonatát, s ezen idézet-höz következő megjegyzést tesz:
 „Németország és Ausztria-Magyarország érdekei az al-dunai tartományokban azonosok. Ausztria-Magyarország az al-dunai események leginkább érdeklik, mert a Nagy-Szerbia és Nagy-Románia alakulásának tervei Magyarország déli tartományainak szét-darabolására czéloznak. Azonban az idegen agitatók Szerbiában eddig nem

bírtak más eredményt felmutatni, mint azt, hogy a német consul ezental Konstantinápolyból fogja a belgrádi eseményeket szemlélni.

Midőn Németország közvéleményének legnagyobb közlönye hangsúlyozza Ausztria-Magyarország és Németország érdekegyesét keleten: ez által igazolja azok nézetét, kik Magyarország állami fejlődésének egyik garanciáját a Németországi szövetségben keresik. E külügyi politika következménye, hogy a jelen körülmények közt lehetővé vált az északi hatalmak egyetértése: — ennek pedig eddiglegi kettős eredménye van: a három hatalom összhangozó föllépeése a Porta olykor túlfeszített követeléseinek határt szab: — a más felől a délszláv népek forradalmi aspirációit rendes merdebe szorítja vissza. De eltekintve az eredménytől, úgy hiszünk, hogy a „Kölnische Zeitung“ politikai hitvallása, melyet fennebb idéztünk, nem tévesztheti el hatását a magyar közvéleményre.

Bécs, jan. 31. (Eredeti levél) A román kereskedelmi szerződés alapját szolgáló bizottsági tárgyalások pozitív eredményre vezettek, miután sikerült a román kormányt arra bírni, hogy minden tulajdonos vagy tisztán politikai tőre átszámpong követeléstől elálljon. A tulajdonképi tárgyalást már most hamar be fogják végezni. Erre a Porta magatartása nem lesz zavaró hatással. A Porta teljesen passzív álláspontot foglalt el.

Nyit kérdés.

Dóczy Lajos külügyminiszteri oszt. tanácsos urhoz.

A „Magyar Ujság“-ban következő sorokat olvassuk:

„A „Közérdek“ megjelenése idejében, midőn Andrásy külügyér Budapsten járt, azon hírre, hogy ő a „Közérdek“ alapítója, a külügyér Dóczy tanácsosát küldötte Csernátynhoz, azon utasítással, miszerint jelentse ki Csernátynnak, hogy neki semmi köze a „Közérdek“-hez, azt Bittó alapította (s egy szermsind elbeszélte az alapítás történetét). Ezt a nemzeti kaszinóban mindenki tudja, mert Andrásy ott is beszélt.“

E közlemény alkalmából következő kérdéseket intézzük Dóczy osztálytanácsos urhoz:

1. Igaz-e, hogy a külügyminiszter ur Önt Csernátynhoz küldötte azon utasítással, hogy jelentse ki Csernátynnak, hogy neki semmi köze a „Közérdek“-hez, azt Bittó alapította?
2. Igaz-e, hogy ez alkalommal Ön elbeszélte a Közérdek alapításának történetét?
3. Miképen adta Ön elő e történetet?
4. Miféle forrásból merítette azon dolgok tudomását, melyeket Ön Csernátynnak, mint a Közérdek alapításának állítólagos történetét adott elő?
5. Kitől vette Ön az utasítást, hogy a Közérdek alapításának történetét az Ellenőr szerkesztőjének elbeszélje?
6. Mi lehetett Önnnek czéja azzal, hogy akár megbízásból, akár a maga szakállára a Közérdeket, mint Bittó al-

tal alapított lapot, denuntálja az Ellenőr szerkesztőjének?

Reméljük, hogy Dóczy ur a fentebbi kérdésekre határozott választ fog adni. Ezt mind a Közérdek sokat firtatótt ügyének, mind a külügyi hivatali sajtóbureau reputációjának érdekében kívánatosnak tartjuk.

Az erdélyi képviselők tegnapi értekezletében Korizmic László közölte az értekezlettel, hogy a vizaknai sóbányászat tekintetében nagyrészen kielégítő választ nyert a pénzügyminisztertől. Az értekezlet tudomásul vevén ezen jelentést, egyttal elhatározta, hogy sóbányászat centralizációját nem párolandja. Tárgyalás alá kerülvén továbbá az erdélyi csendőrség kérdése, az értekezlet egyhangulag kimondta, hogy ezen intézmény Erdélyben nélkülözhetlen és üdős; sürgetetni fog mindazonáltal, hogy az erdélyi csendőrség katonai fegyelem és szervezete tekintetében, melyet ez ideig még mindig a közös hadügyminiszter gyakorol, e magyar honvédelmi miniszter hatósága alá adassék.

A műcsarnoki országos bizottság tegnap d. u. 3 órakor ülést tartott az akadémiá helyiségében a közpénzügyi társulat kiállítási tervében. Az országos bizottság tagjai igen szép számmal jelentek meg: ott voltak Majláth György, Haynald érsék, Schlauch püspök, Pulszky, Podmaniczky Frigyes, a kereskedelmi és pénzügyi tárgyalás több, s művészeti jelentékeny számmal. Az elnök Majláth György megnyitván az ülést előadta az eddig történteket, melyek máris öröndetes eredményt mutatnak fel, s utána téve, hogy most már a sorsjegyek terjesztése a feladat. Ezután Arany László felolvasta a jelentést, mely részletesen kimutatja az ügy állását, s melyet olvasóinkkal közölni fogunk. A sorsjegyek terjesztésére vonatkozólag Pulszky Ferenc javasolja, kérsenek föl a hódjéki a sorsjegyek terjesztésére, ez a most eddig legkedvesebbnek bizonyult mindenütt, Podmaniczky Frigyes B. ezenkívül a biztosítási ügynököket is felkérte önjantának és czéjára. A javaslatok elfogadtattak, valamint azon indítvány is, hogy később bizonyos % mellett a vidéki kereskedőknek is küldessenek elárutást végett sorsjegyek.

A miskolczi Deák-párt mult hó 30-án tartott értekezletében kimondta, a mit mi már egy hettel ezelőtt biztosnak állítottunk, hogy távol áll az új fusionsalis párttörvényesektől.

Vas megye főispáni méltóságára, a „M. Politika“ szerint Hollán Ernő hivatott föl, ki azt elfogadni késznek nyilatkozott.

Simor János bíbornok herczegprímás a „M. Politika“ értesülése szerint, nagyobb szerzői főpásztori encyclikán dolgozik, mely nemcsak meg fog jelenni, az encyclicka tárgya az imént kihirdetett negyedszázados jubileum.

A jobb oldali lapok egy része a legutóbbi ítélettel tör páleázt Csernátynon felelt a képviselőház szombati ülésében tanusított magatartása miatt. A „Reform“, „U. Lloyd“ s „N. P. Journal“ a politikai becsület, a parlamentarizmus erkölcsök lábbal tiprását látják a Csernátyn-féle ország-

gyűlési jelenetben. Még az „Egyetértés“ is az indignatio hangján szól arról: „Örvendünk, u. m. — hogy a további botrány jelemek elmaradtak; mi a parlament gyűléstermeit még politikai elleneink rovására sem szeretjük botrányok színhelyévé tenni.“

A „M. Politika“ az egész botrányban, noha a miniszterelnök nyilatkozatát ildomosnak s erélyesnek tartja, — úgy látszik, semmi megrovandót nem talál. T. lapírtá-sunk egykor meglehetősen érzéket tanusított a parlament illem szabályai iránt s védté is azokat hevesen, de mióta az „Ellenőr“-rel „frère et coehon“-t játszik, azóta valóban nem csodálkozhatunk rajta, hogy e mitérzők kisse megmoptult.

Végül a „P. Napló“ hagyományos „tapintatosságával“ melyen hallgat s az egész dolgot: csak azon böles megjegyzést kezde kizárja, hogy nagy port vert ugyan föl, „de semmi jelentőséggel sem bír!“

A „Reform“ így jellemzi a szombati ülést: „Ninesen szavunk a mai ülést jellemzősére. Botrányos volt az elejétől végig. Simonyi Ernő és Csernátyn Lajos nagyban szerepeltek. A baloldal tombolt, a jobbpart indigálva volt, a miniszterelnök és a belügyminiszter megtámadott becsületüket férfiasan védelmezték. Jelenetek fordultak elő, melyek élénken emlékeztettek a napokra, melyek Lónyay bukását megelőzték. Mint akkor, úgy most is a becsület-sértés taktikája alkalmazott. Hídeg számból, de fékezetlenül idegességgel rontott neki Csernátyn a kabinet fejének s őt hamisan adott becsületét vádjával illette. A belügyminiszter se kimélte sokkal jobban, kit előbb már Beliczey „vádolt“. A ház a legnagyobb ingerültséggel fogadta az ellenzék kifakadását, de sem az elnök, sem a többség meg nem akadályozta.“

Az ülést végén a ház oly indulatos hangulatban oszlott szét, hogy sokan az országgyűlés haladéktalan fölulzatását követelték. Mások jövőre amerikai üléseket helyezett kiállításba, mindön az emberek becsületét védelmező revolverrel lesznék kelenek megjelenni az országgyűlésben.

Ha a legfontosabb vita közepén, midőn az idő drága s az elhatározások a nemzet és a pártok sorsa fölött dönteni hivatják: mikor azt várja minden józan ember, hogy el fog kerülni minden oly provokáció, mely czellatlanul fokozza a pártok közti ingerültséget; mikor a koalíciós cikkek után azt tapasztaljuk, hogy az ellenzék egy napot elveszteget kérvények fölötti czivakodással, s fölhasználja Békésmege és Gyula városának ügyét, hogy oly támadást intézzen a kormány ellen, mely nemcsak méltatlan, de erkölcselen is: akkor valóban kétségbe kell esnünk a kibontakozás lehetőségét fölött, s megígédőnk kérdezzük: nem tévedett-e Sennyey Pál, midőn állította, hogy „csak parlamentarizmus“ tartja lehetőnek az ország megmentését?

Nem festjük a seónakát, melyek az ülést elején és végén előfordultak, olyasóknak megtalálják országgyűlési tudósításunkban. Örvendettünk, hogy Bittó nem volt jelen, midőn ellene a vértés elkövetették. Hogyan tartható a sorsa vissza magát megdondatlan vizsatorlástól, ha jelen van? Később a miniszterelnök megfelelő magatartást nyilat, bátran és hatatosan. Az egész jobboldal rokonszenvesen fogta pártját, s Csernátyn visszaverve, a defenzívára szorult. S bár sértéséit ismételte, sőt beakarta bizonyítani, hogy a miniszterelnök „becsületét“ adta oly dologban, melyben a ház az ellenzékzölön van meggyőződve — a ház egészen ellene fordult, az elnök nem engedte őt beszélni, maga Tisza Kálmán is fölkel a csitította a lázasan ideges

asszony, nem ve n észre mitem a körülötte történendők, időről-időre megótlólt leányát.

A jelenet értelme sokkal egyszerűbb volt, semhogy Gilberte kiasszony meg ne értette volna.

Szóvetkeztek, gondola. Egyedül az én számorama beszélnek.

A fiatal ember, Marius de Trégars, folytatá:

Hazudnám, kedves öreg barátom, ha azt mondanám, hogy érzéketlen valék szerencsétlenségem iránt. Bármily hidegvéri bölcsesség legyen az ember, pompás palotáján nem egy könnyen cserélt fel a szomorú padlászobákkal.

De mi leginkább megkeserít e nehéz időt, az volt, hogy kénszerítve látam magamat, legkedvesebb foglalkozásaim abban hagyására s oly munkálatokat valék kénytelen mellőzni, melyk életem örömet képezék és rendkívüli reményekre jogosítanak.

Határozott hivatásom, mint ritka neveltetésem esetleges viszonyai még nagy mérvben növelt, a természetudományok felé vonzott.

Több esztendőn át, minden értelmemet és erélyemet a villany tanulmányozásnak szenteltem. A villany oly mérhetlen erejű mozgatóvá emelni, mely a gőzt föléleszte tege, ez volt a czél, melyre színtelen munkálkodásommal törekvém. Kegyed lelkem, midőn végveszelem fenyegeti őket. Megsajnálja, felbátorítja, megvigasztalja őket, segítkedve nyújt nekik, és ritka eset, hogy találmányok tulajdonosává ne válnek.

Néha aztán családik is. Akkor néhány ezer frankot „befektetésre“ költött, a mint ő szokta mondani. Azonban ha jól látott, százezerek rug a tisztá jövedelem.

És hány szabadalmat szákmányol ki ily módon! Hány találmányom eredményt, mely egész vagyto képviselet, rajka ő így zsebre, meg a feltalálókak cipő is alig van a lábán! Mert ő mind n felhaszná. Ugyanazon mohó vágygyl védelemez a köhögés elleni szőrpöt, melynek pátecsát egy szegény gyógyszerész adta el neki; mint ama nagy hírre kapott gépépet, melynek száladalmát egy lángeszű, éhenhaló gépésztlő vette meg.

(Folyt. követk.)

N

ános Hite- für Handel

rtökön

ési iv alapján jelentési idő aját belátása

rállapítva. 1875. január folyó kama-

ban biztosíték kban teendő

ges, megtör- ék felesleges

atározott ár

ja:

lbank.

MIS dekameron.

Valogatott beszédek a szerzői jogok számára.

